

'Als je schrijft en je amuseert je niet, kun je beter stoppen'

WORKSHOP

HELP, IK AMUSEER ME (NIET)!

Over extase, drang en platvloers entertainment

Door Julie Putseys

Amuseer jij je tijdens het schrijven? We vroegen het aan vier Vlaamse auteurs: Kristien Hemmerechts, Herman Brusselmans, debutante Herlinde Leyssens en N.I. Monteny die twee feelgoodromans op haar palmares heeft. Hun antwoorden zijn uiteenlopend.

"Of ik me amuseer tijdens het schrijven?" Herman Brusselmans klinkt verbaasd aan de telefoon. "Ja, ik doe dat graag. Het zou nogal onzinnig zijn om de stiel van het schrijven te kiezen als je dat niet graag doet." De zestigjarige Brusselmans, gekend voor z'n grove stijl, debuteerde in 1984 en heeft sindsdien aan een sneltempo dat zelfs Santa Montefiori niet evenaart, romans, columns en nouvelles uit z'n pen laten duiken. "Ik begon met schrijven toen ik 17 jaar was zonder te denken dat ik er later m'n brood mee zou verdienen. Ik schreef, en schrijf, puur uit plezier, uit drang eigenlijk ook. Een obsessie zou ik het niet

noemen, maar het scheelt toch niet veel. Als ik niet zo nu en dan schrijf, voel ik me niet goed. Het helpt me." Wat hij precies leuk vindt aan schrijven, kan hij ons niet vertellen. "Iemand die voetbalt, waarom voetbalt die graag? Of iemand die saxofoon speelt?" Noch heeft hij een benul waar z'n liefde voor schrijven vandaan komt. "Ik ben de zoon van veehandelaars bij wie geen enkel boek in huis was. Ik kende niemand die boeken las en werd hierin ook niet gestimuleerd. Dat ben ik zelf gaan doen. Talent – of aanleg op z'n minst – komt altijd wel bovendrijven."

"Soms vragen mensen me: 'Waar haal je je inspiratie vandaan?'", vervolgt Brusselmans. "Maar ik vind dat ik dat totaal niet nodig heb. Als het moet, moet het. Ik ga gewoon aan m'n bureau zitten en schrijf. Wanneer ik een roman beëindig, zit de volgende al in m'n hoofd." Moeilijke momenten heeft hij bijna niet. "Als ik merk dat het eventjes niet marcheert, stop ik een dag of twee en daarna ga ik

gewoon door. Het klinkt misschien raar, maar ik zit nooit tegen m'n goesting te schrijven." Zijn fijnste schrijfervaring pint Brusselmans op z'n voorlaatste roman *Hij schreef te weinig boeken*. "Die roman heeft me bloed, zweet en tranen gekost. 832 pagina's lang. Ik ben niet op alles trots wat ik schreef, maar dat boek is toch wel, binnen m'n oeuvre, een mijlpaal voor mezelf."

De concentratie van een hoogspringer

Een totaal ander geluid is er te horen bij Kristien Hemmerechts, nog zo'n Vlaamse auteur die geen introductie nodig heeft. "Wat bedoelen jullie precies?", klinkt het eerst op de vraag of ze zich amuseert tijdens het schrijven. En dan, nog voor we de kans krijgen te antwoorden: "Amuseren is niet het woord dat ik zou gebruiken. Ik schrijf heel graag, ik leef heel intens tijdens het schrijfproces,

© Michiel Hendryckx

Herman Brusselmans

"Als ik merk dat het eventjes niet marcheert, stop ik een dag of twee en daarna ga ik gewoon door. Het klinkt misschien raar, maar ik zit nooit tegen m'n goesting te schrijven." – **Herman Brusselmans**

maar het kan ook enorm enerverend zijn, met rusteloos heen en weer geloop, heftige concentratie; het doet me nog het meest denken aan de concentratie van de hoogspringer vlak voor de sprong; die amuseert zich ook niet, maar leeft wel intens. Soms heb ik dan zelfs een hekel aan mezelf, omdat ik het schrijven niet laten kan, terwijl het toch telkens weer een enorme inspanning vergt, en dan denk ik: waarom, Kristien? Het antwoord is blijkbaar: daarom." Ook Herlinde Leyssens, die dit jaar debuteerde met *Kongokorset* over de Belgische Gabrielle Deman, de eerste blanke vrouw die Congo-Vrijstaat doorkruiste, heeft

bedenkingen bij het woord 'amuseren'. "Het is meer iets in de richting van 'onweerstaanbare drang'", zegt ze. "Ik heb door mijn drukke bestaan die drang tot schrijven een half leven onderdrukt, waardoor het nu een ware flow is voor mij: jarenlang ingehouden woorden stromen eruit."

Die flow is waar Leyssens haar hart aan ophaalt. "Het moment waarop je niet meer aan je bureau zit maar middenin je verhaal. Je bent vrij van honger of pijn, dorst of slaap. Je personages gaan met jouw pen aan de haal: de ene wordt je vriend en de andere je vijand. Zoals het lezen van een steengoed boek, maar dan nog beter."

"Het bevreedende eraan is dat ik de volgende ochtend mijn tekst herlees en me niet kan voorstellen dat ik die geschreven heb. Soms komen passages me zelfs niet meer bekend voor en voelt het alsof ik grandioos plagiaat heb gepleegd. Sinds ik me heb laten vertellen dat zoiets het oplichterssyndroom heet, ben ik opgelucht dat mijn 'afwijking' een naam heeft."

Herlinde Leyssens

© Uitgeverij Vrijdag

© Van Halewyck

“Als je schrijft en je amuseert je niet, kun je beter stoppen. Het leven is veel te kort.”

– Nathalie LeBlanc

‘Doe jouw ding’

N.I. Monteny – het feelgoodroman-alter ego van Knack-journaliste Nathalie Le Blanc – kan er echt van genieten de baas te spelen in haar verhalen, diegene die beslist wat er gebeurt, en hoe. “Of wanneer ik lang op iets zit te broeden, en plots kom ik op een oplossing voor het plot, of een personage. Dat is ook heel fijn.”

Maar het meeste voldoening haalt ze misschien nog uit het resultaat. “Als er een zin op papier staat net zoals jij wil dat hij er staat, of als er iets grappig in je verhaal binnensluipt, ook al was dat niet je plan. Daar kan ik ontzettend veel plezier aan beleven. Ik probeer altijd – ook in m’n job als journalist – dingen te schrijven waar ik achteraf heel blij mee ben.”

Of ze een tip heeft om het naar je zin te

hebben tijdens het schrijven? “Ik denk dat je je niet te veel met andere schrijvers mag vergelijken. Dat neemt voor een deel je schrijfplezier weg. Je kunt niet in alles goed zijn. Sommige mensen zijn heel goed in lyrische beschrijvingen, maar zouden nog geen dialoog kunnen schrijven als hun leven ervan afhing. Doe jouw ding. Als je altijd naar andere schrijvers kijkt, werk je jezelf in de nesten.”

De wijze raad van Leyssens en Brusselmans gaat korter door de bocht: “Als je schrijft en je amuseert je niet, kun je beter stoppen. Het leven is veel te kort.”

“Ik schrijf heel graag, ik leef heel intens tijdens het schrijfproces, maar het kan ook enorm enerverend zijn, met rusteloos heen en weer geloop, heftige concentratie; het doet me nog het meest denken aan de concentratie van de hoogspringer vlak voor de sprong.”

– Kristien Hemmerechts

Kristien Hemmerechts

© De Geus